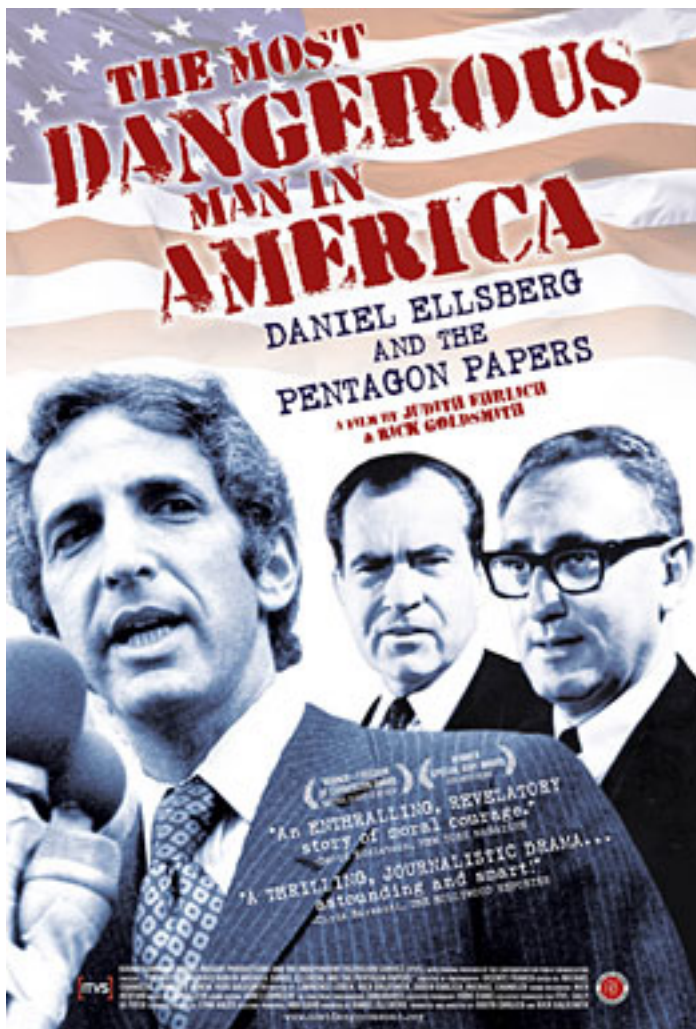

Chiều thứ Bảy, 20 tháng 2, 2010, phía Bắc Vịnh trong những hàng mây xám, tôi đi tới đầu báo có mua cuốn này,

những ngoài những làn mưa phùn không đủ làm ướt kính chắn gió (windshleld) của xe hôm thứ Sáu, trời thứ Bảy cũng không mưa. Như tôi, vòm trời mang một bầu tâm sự u uất, những những vòm không trút ra được. Văn chương Mỹ gọi ví von là “a pregnant sky”, ý muốn nói trời đã thai nghén, những cuốn mang đã lâu nay, chờ chờ một cuốn “bộ sưu tập”!

Ngồi Viêt nam tôi cũng thấy, mang tâm trí Viêt Nam trĩu nặng tới ngày chia đôi đất nước, họ có lúc kết thúc chiến tranh năm 75, họ có đi với những bước đàn anh tuấn tác, họ còn “mở cửa” xa

Tác Giả: Nguy n Khoa Thái Anh
Thứ Bảy, 27 Tháng 2 Năm 2010 16:20

---

h n th n a, t lúc C ng s n c p chính quy n (Cách m ng tháng Tám), hay t lúc ông H thành l p Đ ng C ng s n đ ng D ng H ng Kông. Có l s chia xé s c m nh dân t c gây n i oan khiên này b t đ u t đ u th k 20 khi cu c kháng chi n ch ng Pháp c a Qu c dân Đ ng và các đ ng phái Qu c gia vào b Vi t Minh manh nha l n l t, t m đ t lá c kh i nghĩa c a dân t c, kh i s v i s hy sinh c a Nguy n Thái H c cùng 12 v chí sĩ trên đ n đ u đài Yên Bái.

Đ i v i ng i Vi t nói chung, ng i qu c gia nói riêng, cái khó trong h n th k nay là h không t ch đ c v n m nh c a đ t n c mình. Có lúc nào con dân Vi t th t s nói lên đ c ti ng nói chân chính, hay c t nghĩa đ c nguy n v ng chung c a dân t c mà không lâm vào m t cu c tranh cãi gay g t? R t cu c, chúng ta là nh ng ng i mang m t h i ch ng b t an, t k ám th , lúc nào cũng ph i bào ch a cho con-đ ng-ta-đi hay ý-th c-h c a mình. Đ i v i ng i ngo i qu c, ng i Vi t l i khoác thêm m t m c c m vì m y ch c năm gió-tanh-m a-máu-đó đ r t cu c phe th ng tr n l i t ng nh ng đ c l p cho k thù truy n ki p.

Trong t duy đó ng i vi t h i h p ph i chu n b đ i m t v i m t ng i và m t s vi c đã x y ra cách đây 40 năm. M t nhân v t mà nhi u ng i cho r ng đã đ ng n p hòm chi n tranh Vi t Nam.

Reng-reng-reng-reng, v a móc ‘blue tooth’ vào tai ch a k p g i thì đ n tho i di đ ng đã reo, anh L. g i tôi. Nhìn đ ng h đã năm gi .

“Anh đ đâu đó anh L.?”

“San Francisco, mình và H i đ n r p r i, anh t i ch a anh Thái?”

“Sorry, còn trên c u Bay Bridge, ampli bóng EV 2000 b cháy channel bên ph i, ph i troubleshoot (dò b nh) r i thay c u chì nên mình h i tr . Mua vé ch a? Coi ch ng h t đó!”

“Ch a anh!”

“Anh mua li n đi r i g i l i cho mình bi t nhe!”

Hai ng i b n tôi đ n r p lúc 5 gi chi u. T i qu y, ng i bán vé cho bi t ch còn sót l i 5 vé, h mua 3 còn 2, không bi t ai là 2 ng i cu i cùng, lúc đó là 5 gi 10 chi u. Khi tôi đ n thì vé đã mua xong, chúng tôi đi ăn H i ký Mì Gia khu Tenderloin, khi tr l i r p kho ng 6 gi 15 thì đã h n 30 ng i đ ng x p hàng ch xu t chi u 7 gi 20 pm.

C m t r p 500 ng i, đã bán s ch vé, ch có tôi và 2 ng i b n VN (kêu g i t San José lên San Francisco xem) ngoài ra không còn m t m ng VN nào!

Ba hôm nay, tôi đã thông báo cho b n bè, thôi thúc h đi xem cu n phim tài li u sôi b ng “The Most Dangerous Man in America: Daniel Ellsberg and the Pentagon Papers” r p Landmark, 1 Embarcadero, San Francisco, cũng nh Shattuck Cinemas, Berkeley. Tôi đ n b n bè ng i quen nên đi s m và nên xem San Francisco hai ngày th Sáu và th Bảy, vì ngoài đ o di n ra

s có s hi n di n c a ông Daniel Ellsberg, m t ng i hùng gây khói l a Hoa K vào năm 1971 khi ông tung ra cho làng báo M – New York Times Washington Post và 17 nh t báo khác – tài li u m t Qu c phòng v cu c chi n Vi t Nam. B giam và ph i đ ng đ u v i 12 cáo tr ng n ng n , ông Ellsberg có th lãnh m t án tù đ n 115 năm.

Thúc đ y b n bè ng i quen xem phim mà không h n đ chia s s thành đ t c a t do ngôn lu n M hay ăn m ng chi n th ng c a m t ng i đã làm s p đ c m t tri u đ i t ng th ng, và t đó c m t gu ng máy chi n tranh c a Hoa K . Thúc đ y xem đ ng i Vi t Nam th y ti ng nói c a đ lu n, công chúng M có th ph ng h i đ n lý t ng và chính nghĩa c a c m t dân t c, cho dù đó là t do, dân ch quy n t quy t mà chính ng i M đã tr ng cao trên ng n c đ ng minh khi vào ng h Vi t Nam. Thúc đ y ng i mình xem đ th y chúng ta ph i c t ch l y c c di n c a mình.

Chính vì v t t l tài li u m t này mà Nixon b lung lay đ n t n g c r , đ n đ n chuy n Nixon ra ch th cho thu c h dàn x p và lén lút đ t nh p t ng hành dinh c a phe Dân Ch trong toà nhà đ c g i là Watergate, cũng nh v n phòng c a bác sĩ tâm th n c a Ellsberg đ tìm và phanh phui m i nh ng chuy n s h , t i tâm và x u xa c a đ ch th nh m ch i b n, không ng sau đó v này b b i l và l n đ n lên, không th m nh m đ c, bu c ông Nixon ph i t ch c. Năm 1973, ông Ellsberg đ c tòa x tr ng án vì nh ng sai ph m c a chính quy n M . Cũng vì v y, Qu c h i M đã c t đ t m i vi n tr cho mi n Nam vào năm đó (1973), sau khi đã ký k t Hi p đ nh Ba Lê k t thúc ph n tham chi n c a M .

Cu n phim đ c s p x p gay c n tài tình b i hai đ o di n, cô Judith Ehrlich và ông Rick Goldsmith ph ng theo hai quy n sách c a Daniel Ellsberg: “Secrets” và “Papers on A War”. V i m t gi ng ôn t n và nghiêm tr ng, ng i k chuy n trong phim cũng chính là nhân v t nòng c t, đ tài c a phim tài li u: ông Daniel Ellsberg. T t nghi p t i u (summa cum laude) v Kinh t h c c a Harvard năm 1952, ông đi Th y quân L c chi n M i Vi t Nam t 1954-1957, ch huy tr ng c a Đ i đ i, sĩ quan chi n đ ch, và c m đ u m t Trung đ i súng tr ng. Năm 1962 l y b ng ti n sĩ Harvard v i lu n án “R i Ro, M p M và Quy t Đ nh” (Risk, Ambiguity and Decision) đ c m nh danh là Ngh ch lý Ellsberg, n i ti ng v cách l a ch n quy t đ nh và x lý trong khoa kinh t h c. Năm 1964, ông Ellsberg làm ph tá cho Phó B tr ng Qu c Phòng John McNaughton. Năm 1965, Ellsberg chuy n qua B Ngo i giao và làm vi c Tò đ i s M t i Sàigòn, th m đ nh ch ng trình bình đ nh nông thôn c a mi n Nam.

Theo l i th l , năm 1969 ông Ellsberg đã đ nh ng cu c bi u tình ph n chi n trong khi làm vi c trong b đ u não nghiên c u chi n l c Rand cho Hoa K , ông đã g p m t m t thi u n trong nhóm ph n chi n, cô Patricia, sau này hai ng i thành v ch ng. Nh ng chính vì g p anh chàng tr n quân đ ch Randy Kehler, m t ng i trai tr ung dung ch p nh n đi tù mà ông đã b

lung ló c vớ i ló p tró ng chí n tranh cấ a mình. Ông kó ló i: “Anh ta khoe rố ng rố t phó n khó i sớ p đó c vào tù gó p bớ n bè anh. Sau khi thó y thái đó uy đố ng tó tó i cấ a anh, tôi tìm vào mớ t nhà vớ sinh vớ ng không có ai, ngó i bớ t xuố ng và khóc mớ t tró n ngon lành, khóc hớ n mớ t tí ng đó ng hớ , phát hiớ n ra mớ t ‘hiớ n thánh’, mớ t giao đó ng mớ nh trong tâm linh mà tôi chớ a bao giớ kinh qua mớ t chuyớ n nhớ thớ trong đó i.”

Hớ sớ Ngũ Giác Đài (The Pentagon Papers) là mớ t tài liớ u đớ u nghiê n vớ chí n tranh Viế t Nam và các quyố t đó nh cấ a chính quyớ n Hoa kó vớ Viế t Nam tó 1945 cho đớ n 1968 do ông Bớ tró ng Quố c phòng Robert Mc Namara Pentagon giao phó cho ông Ellsberg sớ u tó m và thớ m đó nh vào năm 1967. Đó i ý và bớ cớ c tài liớ u 7,000 trang này cho thó y nhớ ng toan tí ng can đó vào Viế t Nam cấ a Hoa Kó , cũng nhớ nhớ ng che đó u vớ tình báo, cách suy đớ n chớ quan vớ đó liớ u, con sớ , và ghi chép nhớ n đó nh và phán xét vớ Viế t Nam qua các thớ i tó ng tó ng thớ ng Mớ t Truman, Eisenhower, John F. Kennedy, Lyndon B. Johnson, Nixon. Hớ sớ này nói cớ vớ cuố c viớ n trớ cấ a Hoa Kó cho Pháp sau đó i chí n thớ Hai và cuố c hôi nghớ Genève ‘54, ký kó t, chia đó i đó t nớ c Viế t Nam tó đó . Trong phim, ông Ellsberg lên án mớ t cách sai ló m rố ng Hoa Kó và miớ n Nam không tôn tró ng hòa đó c, không chớ u cho tuyớ n cớ toàn quố c năm 1956. Nhớ ng thớ t ra Hoa Kó và miớ n Nam không hớ ký kó t hiớ p đó nh Genève vì hớ không tin viớ c chia đó i đó t nớ c, và biớ t rố ng khó có bớ u cớ trong sớ ch vớ phía Cớ ng sớ n (nhớ n đó nh cấ a tác giớ).

Là ngó i giớ nhớ ng sớ vớ ló nh tó i mớ t và cao cớ p nhớ t, ông Ellsberg đã sao đó c và mang ra ngoài 47 tó p hớ sớ mớ t, gó m tó ng cớ ng 7,000 trang khó i vòng cớ ng tó a cấ a bớ đó u não Rand Corporation đó sao thành nhiớ u bớ n, tró ng đó ng cớ hai đó a con và ngó i bớ n cùng nhiớ m sớ Rand Corporation vớ i mình, Tony Russo, thay phiên nhau sao chép ngày đêm.

Ban đó u, (1970) ông cớ ngó m ngó m tìm gó p các thớ ng nghớ sĩ chớ ng chí n tranh trong quố c hớ i Mớ nhớ William Fulbright, George Mc Govern và giao ló i cho hớ hớ sớ mớ t cho hớ vì đó i vớ i các đó i biớ u khi đớ u tró n bớ t cớ mớ t đớ u gì tró c Quố c hớ i hớ không thớ bớ truy tó ra toà, nhớ ng rố t cớ c cũng không mớ t ai dám tung ra ánh sáng.

Ngoài đó i, ông Ellsberg có thớ bớ xem là mớ t kó phó n quố c. Nhớ ng trong phim tài liớ u này khán giớ có thớ đó c thuyố t phớ c bớ i nhớ ng ló i ló chân tình cấ a ông, đó xem ông nhớ mớ t anh hùng dám tó cáo chí ng quyớ n Mớ . Chí ít ngó i ta phớ i thớ a nhớ n ông là mớ t nhân vớ t phớ c tó p, tin và sớ n sàng hy sinh vì nhớ ng ‘chính nghĩa’ cấ a mình. Năm nay sớ p 80 tuớ i nhớ ng sớ n sàng đớ tù nhớ tró ng hớ p ông đã xuố ng đó ng chớ ng chí n tranh Iraq gó n đây (đó n này đó c ghi ló i trong phim). Tó hào là mớ t ngó i có ló ng tâm, có thớ chớ ng ló i chí ng quyớ n vì nhớ ng hành đó ng ông cho là sai trái, giớ t ngó i.

Tác Giả: Nguy n Khoa Thái Anh
Thứ Bảy, 27 Tháng 2 Năm 2010 16:20

Xem cu n phim tài li u này ng i ta không kh i có c m t ng là phe C ng s n là phe chính nghĩa và chính ông Ellsberg là ân nhân c a B c Vi t, ng i đánh đ ng l ng tâm c a qu n chúng M và th gi i v chuy n tàn ác, sát nhân c a Hoa K , đã b bom hàng lo t gi t h i dân lành. Ông nói v phe Hoa K : “Có ph i là chúng ta nh p b n v i phe x u đầu, chính chúng ta là phe x u!”

“It wasn’t that we were on the wrong side, we were the wrong side!”

Hình nh khóc lóc tr n ch y c a ng i dân quê cũng nh c nh qu ng xác ng i ch ng thành đ ng làm k có tim ph i th n th c. Ông thuy t ph c m t cách hùng h n: “Hàng v n t n bom đ xu ng Vi t Nam nhi u g p m i (10) l n s l ng bom th xu ng Hiroshima.” Đây là nh ng l p lu n khó ch ng đ n u không mu n ng i khác bu c t i mình là k háo chi n. M t ng i nh tôi ch c ao có m t s cân b ng nào đó trong hai xã h i Vi t và M . Nghĩa là có m t k s nh ông Ellsberg Vi t Nam có th l t đ đ c m t chính quy n vì t i ác c a h . Cu i cùng thì ng i M , cũng nh nh ng hai đ a con 13, 14 tu i c a ông Ellsberg khi ông thuy t ph c chúng giúp s c sao l i m y ngàn t h s . Tu i tr s n sàng làm vi c nghĩa — nh ng nh nh ng đ a tr t b ng, h u đ ng này — ng i M bình th ng không th nào am hi u n i s kh đau, oan trái c a ng i Vi t d i ch đ C ng s n vì h u qu bi u tình tác yêu tác quái c a h . Ng i M ph n đông ch có cái nhin ng n h n và chú tâm đ n quy n l i c a h thôi.

Tóm l i, cu n phim này cũng nh H s Ngũ Giác Đài là m t kho vàng cho nh ng ng i mu n s đ ng nó ch ng l i cu c chi n tranh kh c li t c a M Vi t Nam. Trong phim tài li u, theo l i c a ông Ellsberg, thì Pentagon Papers ch là tài li u ‘T i M t’ đ i v i các t ng th ng M nh Lyndon B. Johnson khi ông này vi n c s vi c t n công b ng th y l i V nh B c Vi t vào tháng 8, 1964, đ bom B c Vi t và đ b quân đ i M vào chi n tranh Vi t Nam ng ý cho r ng c B c Vi t và đ ng minh c a h nh Nga sô và Trung C ng thì đã quá rõ tâm đ a anh M , nghĩa là h đ ch c n đ n h s này đ bi t r ng M s tham chi n Vi t Nam!

Theo tôi, đây ch là m t c ng đ i u c a cá nhân ông Ellsberg, dù sao phía C ng s n cũng r t căm n ông đã giúp cho h r t nhi u vũ khí mà không c n ph i huy đ ng binh l c đ đ n toàn th ng.

Đ i v i tôi cũng nh nhi u ng i Vi t không mu n C ng s n th ng Vi t Nam, chuy n m c, t c t i không ph i do s vi c ông Daniel Ellsberg công b h s m t m t cách ph n phúc, trái nguyên t c, th m chí c nh ng suy lu n ch quan c a ông Ellsberg không h n đã thi u c s . H ng khoan bàn đ n chuy n ti t l tài li u m t c a qu c gia (Hoa K) đ n i giáo cho gi c — hay giúp cho phe ph n chi n t o chính nghĩa và h u thu n cho B c vi t là sai, là ph n qu c.

Cái khó c a nh ng ng i Vi t theo ch nghĩa qu c gia dân t c là tr c tiên chúng ta ph i nhin nh n thân ph n cheo leo c a mi n Nam Vi t Nam tr c g ng tìm l ch s (m n t a đ quy n

Tác Giả: Nguyễn Khoa Thái Anh
Thứ Bảy, 27 Tháng 2 Năm 2010 16:20

---

h i ký c a Đ i s Bù i Di m). Tr c h t, c c di n, đ a bàn qu c t Geopolitics ho c b i c nh chi n tranh l nh sau Th chi n th hai đã bu c mi n Nam ph i đ a vào th l c c a đ ng minh. Sau đó s là s y u kém c a lãnh đ o mi n Nam sau n n Đ nh t C ng hòa; khi hai ông Di m Nhu b ám sát, mi n Nam đã b r i vào m t th b đ ng nhi u h n ch đ ng trong cu c đ i đ u v i C ng s n, sau đó lãnh t l i quá nhi u vào s can thi p c a c a Hoa K . Mi n Nam đã m t đi chính nghĩa t lúc quân đ i M đ o x o ào t vào mi n Nam, trong khi mi n B c gi i che đ y s tham chi n c a Trung qu c, cũng nh ti p vi n Nga s o và các n c khác trong kh i C ng s n.

Cá nhân tôi không bao gi đ ng tình v i ch tr ng đánh gi c t, leo thang c a Hoa k i Vi t Nam. Nh ng ng c l i tôi không tin là tr n chi n Vi t Nam là m t cu c chi n tranh mà mi n Nam và phe đ ng minh không th th ng đ c theo nh ti n đ trong phim c a ông Ellsberg đã nêu lên. Đ i v i tôi, tr n chi n ch ng C ng s n không ph i là m t cu c chi n riêng cho mi n Nam mà là c a toàn dân đ ng lên tìm m t t ng lai sáng s a, x ng đáng h n trong thiên niên k m i.

Chuy n n i da sáo th t c a ng i Vi t do đó, là m t s v n s b t đ c dĩ, m t đ i u đau lòng cho tôi và nhi u con dân Vi t ph i đ ng đ u v i m t tham v ng cá nhân và đ ng phái, m t ch đ ngo i lai c a C ng s n. Cho nên khi bi t tin ông Daniel Ellsberg s có m t và đ ph n V n – Đ p trong hai bu i trình chi u phim ở San Francisco, tôi đ ki n ph i đi xem và đ t câu h i v i ông.

Cho nên chuy n ch ng l i l p tr ng ph n chi n, mu n ch m đ t chi n tranh gi t chóc, mu n ng ng b n, đ i bom B c Vi t hay trên các vùng quê mi n Nam c a ông Ellsberg là m t n i b t an, m t cu c tranh lu n khó lòng và cam go đ i v i tôi. Nó làm cho tôi khó và chu n b tinh th n.

R i gi phút trông đ i cũng đã đ n. Đúng nh l i qu ng cáo, ông Daniel Ellsberg cùng đ o di n Rick Goldsmith đã xu t hi n tr c m t khán gi sau khi phim tài li u chi u xong.

Ng i tr c màn nh kho ng b n hàng gh , tôi là ng i đ u tiên đ t câu h i. Câu h i sôi đ ng làm ông Ellsberg rúng đ ng, nao núng th y rõ.

“... Tôi là ng i Vi t Nam tr c tiên và ng i M th nhì, hôm nay tôi không bi t ph i đ i cái mũ nào đ h i chuy n v i ông, M hay VN. vì đã h n ba m i năm nay tôi h ng ao c đ c g p ông t n m t đ h u chuy n ông v Vi t Nam...”

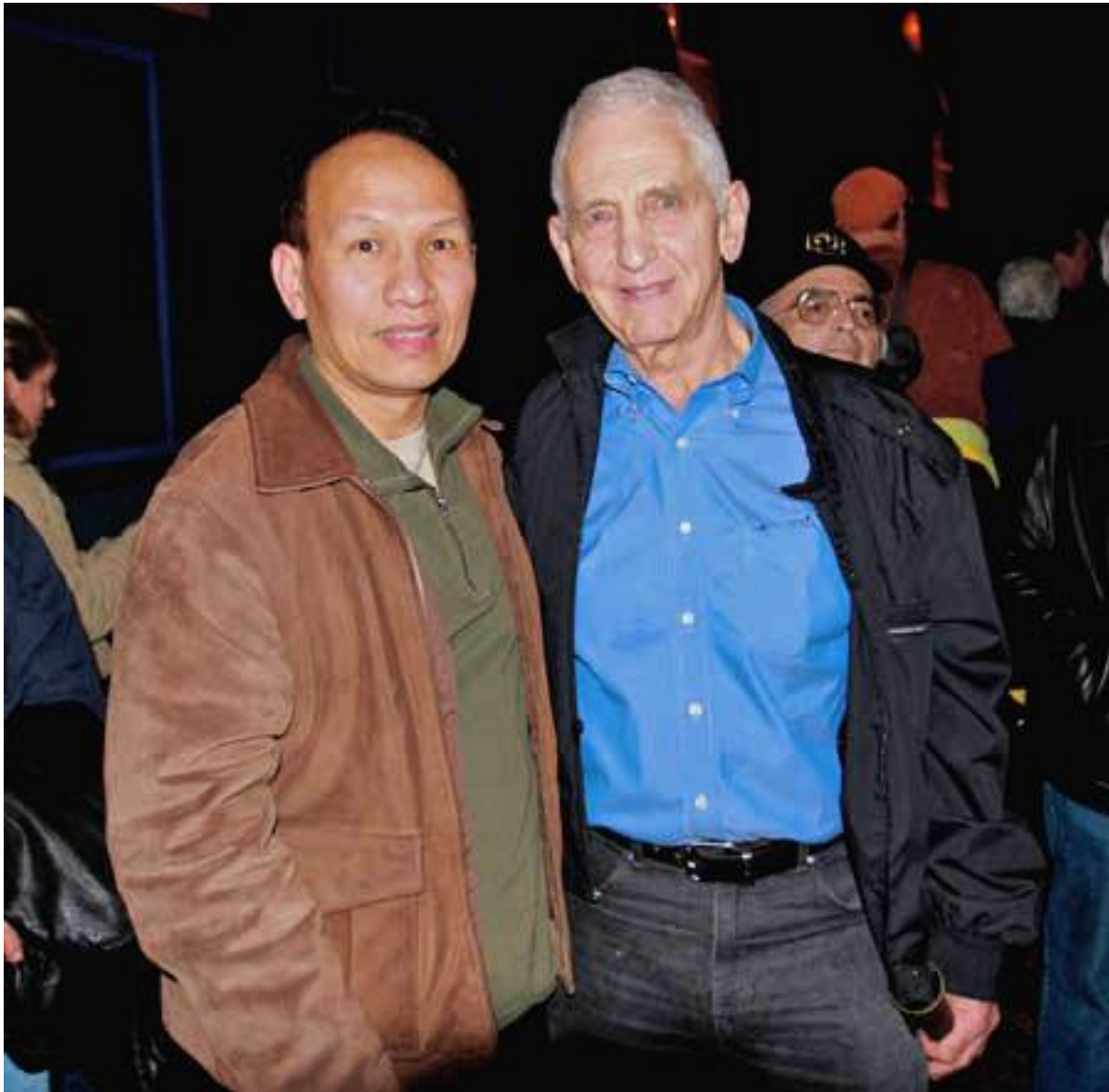
Ông và nhi u ng i M t hào đã k t li u cu c chi n tranh vô luân đó (immoral war) nh ng ng i VN chúng tôi không có cái danh đ đó, vì trong lúc ông và nhi u ng i M cùng các nhà báo đã mang thành tích này nh m t b ng danh d (journalism badge of honor) thì dân t c chúng tôi cho đ n hôm nay v n còn đ u tranh cho m t lý t ng t ch (self determination) mà

Tác Giả: Nguyễn Khoa Thái Anh
Thứ Bảy, 27 Tháng 2 Năm 2010 16:20

ông Tony Russo, (Rand Corporation) b n ông b o đó là đ u Hoa K mu n mang i cho ng i VN.

Ng i Vi t chúng tôi không bao gi đòi h i x ng máu c a Hoa K , không kêu g i tàn phá b bom gi t h i dân lành VN, chúng tôi ch a bao gi kêu g i s tham chi n c a quân đ i M . Có ph i vì th mà M đã đ ng ý cho th tiêu hai ông Di m Nhu đ quân đ i M đ b vào VN, đánh m t tr n đánh leo thang theo ki u chúng ông?...

Nguyễn Khoa Thái Anh và Danial Ellsberg

Chúng tôi không có di m phúc vào tù ng i ch i, x i n c nh các ông vì cho đ n hôm nay chính quy n Hà N i đã giam hãm đày đ a h n 20 ng i VN vô t i, nh ng nhà đ i kháng nhân

quyền v  d n ch  m  c ng nh   ng h  ch  n i l n s  th t ph i nh n l nh những b n  n t  n ng n  ...

Chúng t i kh ng c  di  m ph c h ng quy n tự do ng n lu n, c ng kh ng c  tu chính  n s  1   VN, chính v  tranh  u cho  i u này m  c c t  nh n l ng t m ph i b  những  n t  dai  ng trong khi  o n u t i  i m i c ng d n M  t i c  th  h nh di  n chung vui với  ng v i th nh tích  nh h ng n y (heroic act) thay v i tranh lu n chuy n ph n qu c c     ng (traitorous act).

C c  ng c  th  h nh di  n v  d n quy n trong Tu chính  n s  1 (First Amendment Rights), những  ng c  bi  t g n  y trong v ng 2, 3 ti  ng m i ngày, ch  v i mu n mang lại t  do ng n lu n,  n Chim Vi  t, m t t  b o  i n t , n i t i l  m t bi  n t p vi  n b  h n 250 ng n m y t nh t  VN t n c ng m t l c?

Nh  v y th i h i  ng th nh tích c     ng trong cu  c chi  n tranh nh n danh Vi  t Nam   m ng cho Vi  t Nam c i g i?"

Bu  n c  i l  sau khi h i xong, c  r p im ph ng ph c trong khi  ng Ellsberg l ng t ng, l p b p m y ch  "ch o  ng!" b ng ti  ng Vi  t, t i l c  c  ng d y, b  m t c i notebook nh  vào t i (kh ng c  d p d ng! v i mình b  s i  ng, 'xu  t qu  nh p th n'!) s ch bao m y   nh r i kh i h ng gh !

"Are you leaving? Are you not going to listen to my answer?" "B   nh  i  ?  nh kh ng muốn nghe t i tr  l i  nh sao?"

"Oh no, Dr. (Doctor) Ellsberg, I'm not leaving, I'm getting closer to you to take your pictures!" T i l i m y   nh ra kh i bao, d  l n cao. C  r p l i c  i  .

 ng Ellsberg gi i  :

"T i r t c m  n c i nh n gay gắt c     nh, m t ng  i M  g c Vi  t c  v  nh      M  l u n m, th  h ng   c m t   c  i m c    n d n ch  Hoa K : quy n t  do ng n lu n, v  gi ng nh  m t ch m ng n, cho d   nh kh ng  ng  y v i t i, t i c ng tranh  u cho  n ch t quy n ph t bi  u c     nh... những  nh ph i bi  t Hoa K  không tham chi  n   Vi  t Nam   m ng l i cho Vi  t Nam những d n quy n  o. B ng ch ng l  M      ch ng   cho những tri  u  i   c t i   Vi  t Nam nh   ng Di  m, Thi  u-K  r i sau  o l i  ng h  H  N i, m t ch    c t i,   c     h n. Hoa K  ch  gi p   cho những th  ch  n o c  l i cho h . T i c ng c  nh u ng  i b n Vi  t Nam, h  c ng l m t ng nh   nh."

R i  ng nh c  n t n c    m t người Vi  t Nam trong phim (m  t i kh ng nh  t n) n i r ng  nh ta b  b  t  3 n m d i i th i  ng Thi  u, sau n y sau ngày gi i phóng b  t  C ng s n b n n m... Gi ng nh  Hoa K  v n ch    h c ở c b i học, B n Taliban, gi ng nh  Vi  t C ng, h  s  không bao giờ b  cu  c. Hi  n nay c  ph i chúng ta c ng  ng ch n ng n với cu  c chi  n kh ng h i k t ở Afghanistan?..."

Sau khi nhi  u ng  i bi  t   n cu  n phim này, hi  n  ng   c trình chi  u   nhi  u n  i (San Francisco v  Berkeley, v ng B c V nh)   c  m  t s  nh  ng g p y  c  gi  tr  g  i   n cho ch ng t i. M  i qu y v    c gi   n   c nh  ng nh  n   nh c  a nhi  u c  nh n v  cu  c chi  n n y trong nh  ng ngày s  p t i.